

Themapagina Alfabetisering

Schaamte voor laaggeletterdheid is niet nodig

Deze week is het de Week van de Alfabetisering. Dat betekent dat we op verschillende manieren aandacht geven aan het belang van het kunnen lezen en schrijven. Als je van jongs af aan hebt leren lezen schrijven sta je er niet altijd bij stil dat er mensen zijn die dat niet of nauwelijks kunnen. Toch zijn er in Nederland 1,3 miljoen mensen laaggeletterd. Omgerekend zijn dat in onze gemeente meer dan 1300 mensen. Dat is veel!

Maatregelen om taalachterstand tegen te gaan

De Rijksoverheid is al lang bezig om laaggeletterdheid te verminderen. Dit jaar beginnen in heel Nederland ten minste 45.000 nieuwe deelnemers aan een taaltraject. Hiervoor werken gemeenten, UWV, Regionale Opleidingscentra (ROC) en bibliotheken nauw samen. Ook wil het kabinet dat er samen gewerkt wordt tussen bijvoorbeeld gemeenten, werkgevers, scholen en zorginstellingen zodat taalachterstand eerder opgemerkt en aangepakt kan worden.

Meedoen en participeren

Ook in de gemeente Heerde zijn we hier hard mee bezig. Als overheid verwachten we dat iedereen meedoet en dat inwoners allerlei initiatieven bedenken om zaken zelf te regelen of samen op te pakken, in plaats van dat de overheid alles regelt en bedenkt. Maar als je laaggeletterd bent kun je met veel dingen nauwelijks meedoen. Als wethouder zet ik me daarom graag in om het aantal laaggeletterden omlaag te krijgen. In 2015 hebben we in de bibliotheek in de Hof van

Cramer in Wapenveld een taalpunt geopend. Sinds dit jaar is er ook een taalpunt in de bibliotheek van Heerde. Iedereen die moeite heeft met lezen en schrijven kan daar binnenlopen. Zij worden gekoppeld aan een vrijwilliger die is opgeleid tot taalcoach die hen helpt die achterstand in te lopen. Ook daardoor kunnen mensen weer meedoen.

Taalambassadeurs

Ook zijn we als gemeente Heerde in het trotse bezit van twee taalambassadeurs. Zij hebben op een bepaald moment de keuze gemaakt om zich niet meer belemmerd te voelen en hebben de dappere stap genomen om hun lezen en schrijven te verbeteren. U kunt hun verhaal lezen op deze themapagina.

Signaleren van laaggeletterdheid

Het signaleren van laaggeletterdheid is niet alleen een taak van organisaties. Het is ook een taak van de samenleving en dus van u.

Zoals u ook op de themapagina kunt lezen, gebruiken mensen die niet (goed) kunnen lezen en schrijven veel smoesjes om hun taalachterstand te verbergen. Stichting Lezen en Schrijven geeft verschillende tips om het bespreekbaar te maken met die persoon. Vaak is de schaamte groot, maar eigenlijk is dat niet nodig want er zijn in de gemeente Heerde verschillende mogelijkheden om er iets aan te doen. En wat is er mooier dan dat iedereen echt mee kan doen in onze gemeente zonder zich belemmerd te voelen door taalachterstand?

Jan Berkhoff,
Wethouder Sociaal Domein

Lezen en schrijven niet vanzelfsprekend

Het voorlezen aan een (klein)kind, lezen van medicijnvoorschriften, schrijven van een sollicitatiebrief; voor veel mensen de normaalste zaak van de wereld. Voor 1 op de 9 Nederlanders is dit niet vanzelfsprekend. In Nederland zijn 1,3 miljoen mensen tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd. Zij hebben moeite met lezen en schrijven. Van deze groep is bijna 70% van Nederlandse afkomst. Wie moeite heeft met lezen en schrijven, komt moeilijker mee in de samenleving.

Taal voor het Leven

Om de laaggeletterdheid terug te dringen doen veel gemeenten, waaronder Heerde, mee aan 'Taal voor het Leven'. In de regio IJssel-Vecht is per gemeente een taal-samenwerking opgezet waarin verschillende organisaties deelnemen, zoals de gemeente zelf, de bibliotheek, Stichting Lezen & Schrijven, taaldocenten etc. Deze taal-samenwerking bespreekt en onderzoekt hoe laaggeletterdheid het beste aangepakt kan worden, welke activiteiten georganiseerd kunnen worden en hoe nog meer mensen doorverwezen kunnen worden naar bijvoorbeeld het Taalpunt zoals in Wapenveld en Heerde, zodat zij taalondersteuning krijgen.

Samenwerken en signaleren

'De gemeente Heerde werkt op dit moment ook met de taalmeter. Dit is een toets die inzicht geeft op welk niveau iemand zit met taal en of iemand taalondersteuning nodig heeft. Als iemand onvoldoende scoort wordt diegene doorverwezen naar het Taalpunt. Die samenwerking en signalering is erg belangrijk. Mensen die moeite hebben met lezen en schrijven komen overal, bijvoorbeeld bij de gemeente, de dokter of de apotheek. Met elkaar moeten

we er voor zorgen dat we het kunnen herkennen en benoemen zodat mensen ondersteuning kunnen krijgen.

De effecten van laaggeletterdheid zijn namelijk best pittig:

- Verhoogde stress,
- Langer onder de armoede leven,
- Grotere sterfterisico door stress en door lagere gezondheidsvaardigheden,
- Lagere zelfredzaamheid,
- Minder gelukkig door bijvoorbeeld schaamte en onzekerheid', aldus Marit Ijpelaar.

Maak het bespreekbaar

Het doel van de Stichting Lezen & Schrijven en de overheid is om in ieder geval 45.000 mensen te bereiken voor taalondersteuning. Door de inzet van een taalmeter heeft een beroepskracht, zoals een gespreksvoerder Werk van de gemeente, een mooi instrument in handen om laaggeletterdheid te signaleren en bespreekbaar te maken. 'Daarnaast kan de omgeving het ook bespreekbaar maken als ze iemand willen aanmoedigen om beter te leren lezen en schrijven. Mensen met een taalachterstand hebben vaak een vlotte babbel en kunnen hun probleem heel goed verbergen. Ze gebruiken regelmatig excuses om onder het lezen en schrijven uit te komen. Smoesjes zoals 'Ik heb mijn bril niet bij me' of 'Dat formulier vul ik thuis wel in' verleiden de ander om dan maar even te helpen, zodat de laaggeletterde niets hoeft te laten merken. Als je het wilt bespreken met iemand is het belangrijk is om het probleem te normaliseren. Veel laaggeletterden schamen zich voor hun probleem. Het is dus heel belangrijk om het probleem bespreekbaar te maken. Zo kunnen we er met elkaar voor zorgen dat Nederland meer geletterd wordt en daar heeft iedereen baat bij.'

Kijk voor meer informatie op www.lezenenschrijven.nl.

Themapagina Alfabetisering

Taalambassadeurs zijn levende reclame voor Taalpunt

De gemeente Heerde is in het trotse bezit van twee taalambassadeurs Gerrie Leguit en George Landman. Dat is bijzonder want sommige gemeenten hebben er geen een. Beide taalambassadeurs zette zich als ervaringsdeskundigen in voor andere mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Na het volgen van een cursus lees- en schrijfvaardigheden bij Joke Scholten van Taalpunt, willen Gerrie en George andere mensen, die moeite hebben met lezen en schrijven, aanmoedigen om hun lees- en schrijfvaardigheid te vergroten. Na jarenlang geleefd te hebben met hun laaggeletterdheid namen zowel Gerrie als George op latere leeftijd het dappere besluit om hier iets aan de doen.

Zelfvertrouwen

Gerrie: 'Ik kom uit een gezin van 7 kinderen en was de jongste. Tijdens mijn lagere schooltijd gingen de oudsten allemaal al werken en konden mij niet helpen met leren. Op school kon ik niet goed meekomen en we kregen op het Blo wel schrijfonderwijs, maar heel minimaal. Na mijn lagere school heb ik niet verder geleerd.

Tijdens mijn huwelijk heb ik altijd gewerkt, maar dat was werk waar ik niet voor hoefde te leven of schrijven. In het begin lukte het allemaal nog wel, maar toen er schrijven bij kwam kijken lukte het niet meer. Daar schaamde ik me erg voor. Ik vond wel ander werk, in de spoelkeuken, want daar was lezen en schrijven ook niet nodig. Toen mijn man overleed moest ik alles alleen doen. Ik kreeg gelukkig veel steun van mijn dochter, maar je merkt dat je toch veel niet kan zonder goed lezen en schrijven. Dat was lastig. Op een gegeven moment ben ik naar Heerde verhuisd en las een advertentie in de Schaapskooi voor een cursus lezen en schrijven. Ik heb me over mijn schaamte heen gezet en me opgegeven. Ik ging naar school (Deltion), kreeg les van Joke, heb een laptop aangeschaft en ben thuis gaan oefenen, oefenen en nog eens oefenen. Mijn huidige man heeft me altijd erg aangemoedigd.

En nu, nu ben ik taalambassadeur. Taalambassadeur betekent dat je mensen over de streep trekt en uitlegt wat het betekent om niet te kunnen schrijven en dat schaamte niet nodig is. Door het volgen van de cursus is er een wereld voor me open gegaan. Ik voel me vrij, mijn schaamte is verdwenen en ik ben mondiger geworden, want mijn woordenschat is vele malen groter geworden. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen het kan leren. Het kost moeite en doorzettingsvermogen, maar als je echt de wil hebt, lukt het echt!

Op mijn 30e weer naar school

Ook George ervaart de vele voordelen van zijn besluit om

zijn laaggeletterdheid aan te pakken, zoals vrijheid en zelfvertrouwen. Hij kon niet voldoende lezen en schrijven om zich te kunnen redden, maar zijn vrouw wel dus er was niet echt een noodzaak. Net als Gerrie ging hij naar het Blo. Zijn ouders waren zelf laaggeletterd dus zij konden George niet helpen. 'In werk, bij de Felua-groep, moest ik wel schrijven, maar ik had altijd een smoesje. Mijn opzichter kreeg dit op een gegeven moment in de gaten. Op mijn 30e ben ik toen weer naar school gegaan waar ik een docent had die mij erg steunde. Hierdoor heb ik leren lezen en schrijven op bepaald niveau, maar het grootste gedeelte deed ik daar mondeling. Ook hielp mijn vrouw mij nog steeds op de achtergrond.

Voorlezen aan kleinkinderen

Na mijn pensioen dacht ik: wat ga ik doen? Op een dag zat ik in de wachtkamer bij de huisarts en daar lag een boekje over lezen en schrijven van Taalpunt. Tijdens de cursus moest ik meteen met de computer aan de gang en spelenderwijs leerde ik ermee omgaan. Door de houding van Joke kwam er een bepaalde rust. Zij past het leren aan op jouw eigen niveau en geen vraag is raar of dom. Het leuke van leren is dat als het beter gaat, het plezier steeds groter wordt. Mijn kinderen heb ik nooit kunnen helpen op de lagere school. Nu kan ik wel mijn kleinkinderen voorlezen en dat geeft een ontzettend goed gevoel. Ook mijn werk als taalambassadeur voelt goed, het is fijn werk. Het is goed werk om anderen, die in dezelfde situatie zaten als ik, over te halen om te gaan lezen en schrijven. Ik kaart het altijd langzaam steeds aan bij ie-

mand die het nodig heeft en spoor dan mensen aan om mee te gaan naar een bijeenkomst. Ik ben heel blij dat ik ooit de stap genomen heb en hoop dat ook over te brengen op anderen. Het heeft alleen maar voordelen.'

De cursist bepaalt

Joke Scholten, docent van Taalpunt in Wapenveld en Heerde, is blij met beide taalambassadeurs. Als taalpuntdocent doet Joke de intakes met nieuwe cursisten en zoekt er vrijwilligers bij. 'Ik maak een leertraject om te kijken wat iemand wil leren, want de cursist bepaalt zelf wat die wil leren. Dat is niet altijd even makkelijk om boven tafel te krijgen, maar des te leuker als dat uiteindelijk lukt. Met deze leerwensen wordt een leertraject gemaakt en met de deelnemer en vrijwilliger besproken.

Wat de cursist wil leren, dat wordt het uitgangspunt en dat maakt de motivatie groter. Het kan heel praktisch zijn, bijvoorbeeld het invullen van formulieren of het lezen van bijsluiters. Vaak komt van het een het ander. Voor iedere cursist is een vrijwilliger nodig en op dit moment hebben we 27 vrijwilligers.

Doordat er steeds meer aandacht komt voor laaggeletterdheid hebben we meer cursisten en dus ook steeds meer vrijwilligers nodig. Ik nodig bij deze iedereen uit die vrijwillig iemand wil helpen met beter lezen en schrijven zich aan te melden via: taalpuntheerde@bibliotheeknoordveluwe.nl en telefonisch via (06) 203 184 56. Ook cursisten zijn heel erg welkom!

Taalpunten in de gemeente Heerde

In de gemeente Heerde hebben we twee taalpunten: in Wapenveld en Heerde. Bij Taalpunt kan iedereen terecht die beter wil leren lezen en schrijven. Er wordt gekeken wat iemand wil leren en daar wordt een passende cursus, taalgroep of taalcoach bij gezocht. Het taalpunt is ook bedoeld voor vluchtelingen en nieuwkomers.

Daarnaast leidt Taalpunt vrijwilligers op. Ze krijgen vier dagdelen training. Op dinsdagavond 13 september

start een nieuwe training voor vrijwilligers in Epe. Hier kunnen ook mensen uit Heerde deelnemen.

Naast Taalpunt wordt in Wapenveld en Heerde gestart met een tweewekelijks taalcafé in de Hof van Cramer en de bibliotheek in Heerde. In het taalcafé staan ontmoeten en Nederlands spreken centraal. Het café wordt deze week geopend door wethouder Jan Berkhoff. Taalpuntdocent Joke Scholten is iedere dinsdagochtend van 10.00-12.00 uur aanwezig in de Bibliotheek in

Heerde. In Wapenveld is het Taalpunt iedere woensdagmiddag van 15.00-17.00 uur geopend. Naast de spreekuren in Heerde en Wapenveld is Taalpunt bereikbaar via taalpuntheerde@bibliotheeknoordveluwe.nl en telefonisch via (06) 203 184 56.

